

ประวัติวิทยาลัยการทัพบก

ประวัติความเป็นมา

เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๙ กองทัพบกได้ตกลงใจที่จะจัดตั้งวิทยาลัยการทัพบกขึ้น เพื่อทำหน้าที่ให้การศึกษาแก่นายทหารสัญญาบัตรที่ได้เลือกแล้ว สำหรับปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บังคับบัญชา และฝ่ายอำนวยการระดับสูงในกองทัพบก และกระทรวงกลาโหม ตลอดจนดำเนินงานร่วมกับองค์การต่าง ๆ ซึ่งกองทัพบก อาจจำเป็นต้องปฏิบัติ กองทัพบกจึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการร่างระเบียบ และหลักสูตรขึ้น เมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๔๙๙ โดยมี พลตรี หม่อมหลวง คำรณ สุทัศน์ (ผู้บัญชาการโรงเรียนเสนาธิการทหารบก ในขณะนั้น) เป็น ประธานคณะกรรมการ สำหรับชื่อวิทยาลัยนั้น ในขั้นต้นคณะกรรมการเสนอชื่อ "วิทยาลัยยุทธนาธิการทหารบก" แต่เมื่อผู้บังคับบัญชาชั้นสูงพิจารณาแล้ว ได้ตกลงให้ใช้ชื่อว่า "วิทยาลัยการทัพบก" คณะกรรมการร่างระเบียบและ หลักสูตรดังกล่าว ได้พิจารณากำหนดภารกิจและการจัดของวิทยาลัยการทัพบก ขึ้น โดยใช้ต้นแบบจากหลักสูตรของ วิทยาลัยการทัพบกสหรัฐอเมริกา (US Army War College) เป็นแนวทาง และได้เสนอร่างระเบียบ ภารกิจ การจัด และหลักสูตร ไปยังกองทัพบก ตามหนังสือ รร.สธ.ทบ. ที่ ๒๓๐๒/๒๕๐๐ ลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๐๐ เรื่อง การร่างระเบียบและหลักสูตร สำหรับ วิทยาลัยการทัพบก ต่อมาจึงได้มีพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการ และกำหนด หน้าที่ของส่วนราชการ กองทัพบก กระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๐๐ (ตามราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่มที่ ๗๔ ตอนที่ ๑๑๑ ลงวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๐๐) กำหนดให้ วิทยาลัยการทัพบกเป็นส่วนราชการส่วนหนึ่งในส่วนการศึกษาของกองทัพบก และเป็นสถาบันการศึกษาสูงสุดของกองทัพบกไทย ซึ่งตามพระราชกฤษฎีกา ได้กำหนดให้ใช้บังคับ ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้น ไป ดังนั้นจึงถือเอาวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๐๐ ซึ่งตรงกับวันอาทิตย์ ขึ้น ๘ ค่ำ เดือน ยี่ เป็นวันสถาปนาวิทยาลัยการทัพบก

ในขั้นต้น วิทยาลัยการทัพบก ไม่มีสถานที่ของตนเอง จึงต้องอาศัยสถานที่ของส่วนราชการอื่น ซึ่งในขั้นก่อตั้งได้อาศัยสถานที่ของ หอวิวัฒนาการ กรมยุทธศึกษาทหารบก และใช้โรงเรียนทหารม้ายานเกราะ บางซื่อ (บางกระบือ) เป็นสถานที่ศึกษาตั้งแต่ ชุดที่ ๑ - ๔ มาตามลำดับ จนในที่สุดจึงได้ย้ายเข้าที่ตั้งถาวร ณ ตึกกิตติเสนา ในบริเวณกรมยุทธศึกษาทหารบก จนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้ด้วยความอนุเคราะห์ของ จอมพล ถนอม กิตติขจร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ในสมัยนั้น ซึ่งมี พลตรี ฟอง ประมวลรัตน์ เป็นผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก โดยมี พันตรี จิระ ศิลปนก (ยศขณะนั้น) เป็นสถาปนิกเขียนแบบ และ บริษัท วิศวกรรม จำกัด เป็นผู้รับเหมาก่อสร้าง ในวงเงิน ๙,๔๑๓,๘๐๐.- บาท (เก้าล้านสี่แสนหนึ่งหมื่นสามพันแปดร้อยบาทถ้วน) ได้กระทำพิธีวางศิลาฤกษ์ เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๐๖ มงคลฤกษ์ ๐๘๕๖ - ๐๙๒๕ และได้ย้ายเข้าที่ตั้งใหม่ เมื่อวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๐๗ ทั้งที่การก่อสร้างและการตกแต่งยังไม่แล้วเสร็จสมบูรณ์ สาเหตุเพราะต้องการสถานที่เพื่อเตรียมเปิดการศึกษาหลักสูตรประจำ ชุดที่ ๕ หลังจากปรับปรุงและตกแต่งสถานที่เสร็จสมบูรณ์ ได้กระทำพิธีเปิดป้ายอาคารกิตติเสนาและป้ายวิทยาลัยการทัพบกอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๐๘ (ซึ่งอยู่ในช่วงเวลาของการศึกษาหลักสูตรประจำ ชุดที่ ๖)

หลักสูตรการศึกษา

การศึกษาในวิทยาลัยการทัพบก ตั้งแต่ชุดที่ ๑ เป็นต้นมา ได้มีการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงหลักสูตรมาตามลำดับ คือ : ชุดที่ ๑-๓ เป็นหลักสูตรพิเศษ (ไม่เกิน ๖ เดือน), ชุดที่ ๔-๗ เป็นหลักสูตรประจำ (ไม่เกิน ๑๒ เดือน) และ ตั้งแต่ชุดที่ ๘ (พ.ศ.๒๕๑๑) เป็นต้นมา กองทัพบกได้สั่งการให้วิทยาลัยการทัพบก เปิดการศึกษาเป็นหลักสูตรเร่งรัด (ไม่เกิน ๕ เดือน) โดยให้เปิดการศึกษาปีละ ๒ ชุด ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้นายทหารยศ พันเอก ได้มีโอกาสเข้ารับการศึกษาในวิทยาลัยการทัพบก มากขึ้น เป็นการบรรเทาความขาดแคลนกำลังพลฝ่ายอำนวยการชั้นสูง แต่เนื่องจากระยะเวลาที่กองทัพบกได้กำหนดให้ไว้ ๕ เดือน หรือ ๒๒ สัปดาห์นั้น จำกัดมาก จนทำให้การศึกษาของวิทยาลัยการทัพบกเกิดความไม่สะดวก และทำให้ผู้เข้ารับการศึกษาไม่ได้รับความรู้

เท่าที่ควร วิทยาลัยการทัพบก จึงได้รายงานขออนุมัติเพิ่มระยะเวลาการศึกษา จาก ๒๒ สัปดาห์ เป็น ไม่เกิน ๒๕ สัปดาห์ ตั้งแต่ ชุดที่ ๑๑ เป็นต้นมา และยังคง เรียกว่า หลักสูตรเร่งรัด ซึ่งได้รับการอนุมัติตามที่เสนอ

อนึ่งเนื่องจากการศึกษาในหลักสูตรเร่งรัดนั้น ระยะเวลาในการศึกษา มีไม่เพียงพอที่จะทบทวนความรู้พื้นฐานทางวิชาการให้แก่ผู้ที่เข้ารับการศึกษามีความรู้ทางวิชาการน้อยหรือไม่มีเลย เช่น ข้าราชการพลเรือนที่ฝากเรียน และนายทหารบางนายบางเหล่า วิทยาลัยการทัพบกจึงได้พิจารณาเปิดการปฐมนิเทศ เพื่อเป็นการปูพื้นฐานทางวิชาการ โดยใช้ระยะเวลาประมาณ ๒ สัปดาห์ ก่อนเปิดการศึกษา ซึ่งได้เริ่มการปฐมนิเทศดังกล่าวนี้ ตั้งแต่หลักสูตรเร่งรัด ชุดที่ ๘ เป็นต้นมา ทั้งนี้การปฐมนิเทศนี้ มิได้กระทำเป็นประจำ แต่จะกระทำเมื่อวิทยาลัยการทัพบก พิจารณาเห็นว่าจำเป็น เท่านั้น

ในปี พ.ศ.๒๕๑๒ กองทัพบกได้จัดตั้งสถาบันวิชาการทหารบกชั้นสูง ขึ้น ตามอัตราเฉพาะกิจ หมายเลข ๔๖๐๐ โดยมีวิทยาลัยการทัพบกเป็นหน่วยขึ้นตรงต่อสถาบันวิชาการทหารบกชั้นสูงและให้ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก ดำรงตำแหน่งรองผู้บัญชาการสถาบันวิชาการทหารบกชั้นสูงอีกตำแหน่งหนึ่ง

พ.ศ.๒๕๑๖ หลังจากการจบการศึกษาของหลักสูตร ชุดที่ ๑๗ เมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๑๖ วิทยาลัยการทัพบก ได้ปรับปรุงหลักสูตรเป็น ๒๕ สัปดาห์ โดยได้เพิ่มเติมบางวิชาที่จำเป็นและตัดทอนเวลาในบางวิชาลง ทั้งยังได้นำปัญหาบางปัญหาของสหรัฐอเมริกา มาปรับปรุงเพื่อใช้ประโยชน์ในการศึกษาของวิทยาลัยการทัพบกด้วย

พ.ศ.๒๕๑๗ วิทยาลัยการทัพบกได้ปรับปรุงหลักสูตรใหม่ โดยเปลี่ยนระยะเวลาการศึกษาจาก ๒๕ สัปดาห์ เป็น ๓๓ สัปดาห์ เพื่อเพิ่มเติมเวลาการศึกษาในวิชาการให้มากขึ้น และเพื่อให้นายทหารที่เข้ารับการศึกษามีเวลาเพียงพอในการค้นคว้าวิจัยเพื่อการเขียนวิทยานิพนธ์ รวมทั้งเพิ่มเวลาของการศึกษาในวิชายุทธศาสตร์ด้วย และนอกจากนั้น วิทยาลัยการทัพบกยังได้มีการพิจารณาปรับปรุงแก้ไข ในรายละเอียดอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์โลกในแต่ละปีไป

การพัฒนาวิทยาลัยการทัพบก

ในปี พ.ศ.๒๕๒๔ ซึ่งเป็นปีของการศึกษาหลักสูตรหลักประจำ ชุดที่ ๒๖ กองทัพบก ได้ปรับปรุง การจัดส่วนราชการของวิทยาลัยการทัพบก (เพื่อพลาญ) เพื่อให้สอดคล้องกับวิชาอันเป็นองค์ประกอบหลักเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติ โดยแบ่งออกเป็น กองยุทธศาสตร์, กองการเมือง, กองการทหาร, กองเศรษฐกิจ, กองสังคมและจิตวิทยา, กองวิทยานิพนธ์และการบริหาร โดยแต่ละกอง จะรับผิดชอบในการอำนวยการและดำเนินการให้การศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้อง

ปี พ.ศ.๒๕๒๘ ได้มีการแก้ไขหลักสูตร โดยเน้นความสำคัญในวิชา ยุทธศาสตร์และวิชาทหาร เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์และสภาพแวดล้อม โดยทั่วไป แล้วจึงเริ่มใช้ในหลักสูตรหลักประจำ ชุดที่ ๓๑ ปีการศึกษา ๒๕๒๙

พ.ศ.๒๕๒๙ วิทยาลัยการทัพบก ได้มีการ พัฒนา ปรับปรุง และ จัดทำหลักสูตรใหม่อีกครั้งหนึ่ง เพื่อใช้ในหลักสูตรหลักประจำ ชุดที่ ๓๒ ปีการศึกษา ๒๕๓๐ โดยได้เน้นเรื่องการเรียนการสอนให้มีภาคปฏิบัติมากขึ้น และเน้นในเรื่องการวัดผลการศึกษาให้มีลักษณะเป็นรูปธรรมมากขึ้น

พ.ศ.๒๕๓๐ วิทยาลัยการทัพบกได้จัดการสัมมนาทางวิชาการ เพื่อ ปรับปรุง หลักสูตรสำหรับใช้ศึกษาในระยะ ๕ ปีข้างหน้า โดยเชิญผู้แทนหน่วย ทั้งในและนอกกองทัพบก ตลอดจนผู้แทนจากมหาวิทยาลัยและส่วนราชการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมสัมมนา และได้เริ่มใช้หลักสูตรที่ได้จากผลการสัมมนา ตั้งแต่ หลักสูตรหลักประจำ ชุดที่ ๓๓ ปีการศึกษา ๒๕๓๑ เป็นต้นมา

พ.ศ.๒๕๓๒ ได้มีการแก้ไขอัตราเฉพาะกิจ หมายเลข ๔๖๐๐ ขึ้นใหม่ โดยแบ่ง การจัดส่วนราชการในวิทยาลัยการทัพบกใหม่ มีส่วนงานที่สำคัญ ๆ ได้แก่ ส่วนอำนวยการศึกษา, ส่วนวิชาทหาร, ส่วนวิชาพิเศษ, ส่วนวิทยานิพนธ์ และวิชาการบริหาร

พ.ศ.๒๕๓๓ หลังจากการศึกษาหลักสูตรหลัก ชุดที่ ๓๕ ได้จบลง แล้ว ได้มีการประชุมคณะกรรมการการศึกษาของวิทยาลัยการทัพบก เพื่อปรับ อัตราเฉพาะกิจการจัดวิทยาลัยการทัพบกขึ้นใหม่โดยปรับโครงสร้างการจัด รวมทั้งการเปลี่ยนชื่อกองวิชาและส่วนวิชาด้วย เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสูตร

ซึ่งปรับปรุงจัดกลุ่มวิชาใหม่ ทำให้ชัดเจนและเข้าใจง่ายและทันสมัยกับวิชาการในปัจจุบันยิ่งขึ้น

พ.ศ.๒๕๓๔ - พ.ศ.๒๕๓๕ ได้มีการประชุมคณะกรรมการการศึกษาของวิทยาลัยการทัพบก เพื่อปรับการจัดอัตราเฉพาะกิจ วิทยาลัยการทัพบกเพิ่มเติม และปรับหลักสูตรภาควิชาใหม่ เป็น ๖ หมวดวิชาและให้มีการศึกษาวิชาเลือก ซึ่งเป็นการพัฒนาการจัดและหลักสูตรของวิทยาลัยการทัพบกที่ทันสมัยล่าสุด สอดคล้องกับสถานการณ์ของโลกและสถานการณ์ปัจจุบันของประเทศ

วันที่ ๔ เมษายน ๒๕๔๐ ผู้บัญชาการทหารบก (เสนาธิการทหารบก รับคำสั่งฯ) อนุมัติให้ปรับปรุงหลักสูตรหลักประจำ วิทยาลัยการทัพบก ตั้งแต่ชุดที่ ๔๒ ปีการศึกษา ๒๕๔๐ เป็นต้นไป จากการศึกษาระยะเวลา ๔๔ สัปดาห์ในระบบครึ่งวัน (๑,๒๓๗ ชั่วโมง) ปรับเป็นการศึกษาระยะเวลา ๔๔ สัปดาห์ในระบบเต็มวัน (๑,๔๑๙ ชั่วโมง) โดยเพิ่มวิชาที่สำคัญและจำเป็นต่อ การปฏิบัติราชการ

วันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๔๐ ผู้บัญชาการทหารบก อนุมัติหลักการให้วิทยาลัยการทัพบก รับนักธุรกิจเอกชนเข้าศึกษาปีละ ๑๐ คน ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๑ เป็นต้นไป โดยมีความมุ่งหมายให้นักศึกษาวิทยาลัยการทัพบก มีวิสัยทัศน์และโลกทัศน์ที่กว้างไกลขึ้น เปิดให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น สร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันใกล้ชิดระหว่างภาครัฐและเอกชน อันจะเกิดประโยชน์ต่อการประสานงานในปัจจุบันและอนาคต

วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๔๐ ผู้บัญชาการทหารบก (เสนาธิการทหารบก รับคำสั่งฯ) อนุมัติให้ชะลอการรับนักธุรกิจเอกชนเข้าศึกษาหลักสูตรหลักประจำวิทยาลัยการทัพบก ในปีงบประมาณ ๒๕๔๑ ไว้ก่อน และให้ดำเนินการได้ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๔๒ เป็นต้นไป

วันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๔๑ ผู้บัญชาการทหารบก ได้อนุมัติระเบียบกองทัพบก ว่าด้วย หลักสูตรหลักประจำวิทยาลัยการทัพบก พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งเป็นการปรับปรุงแก้ไขจากระเบียบกองทัพบก ว่าด้วย หลักสูตรหลักประจำวิทยาลัยการทัพบก พ.ศ. ๒๕๓๙ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของกองทัพบก ที่มุ่งพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับอนุมัติหลักการของกองทัพบกที่ให้รับนักธุรกิจเอกชนเข้ารับการศึกษา

วันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๔๑ ผู้บัญชาการทหารบก (เสนาธิการทหารบก รับคำสั่ง ฯ) อนุมัติหลักสูตรหลักประจำ วิทยาลัยการทัพบก (ภาคเอกชน) เพื่อให้เป็นหลักสูตรสำหรับนักเรียนธุรกิจเอกชน ที่จะเข้ารับการศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๒ เป็นต้นไป

วันที่ ๔ กันยายน ๒๕๔๕ วิทยาลัยการทัพบก สถาบันวิชาการทหารบกชั้นสูง ได้จัดตั้งสำนักงานประกันคุณภาพทางการศึกษา วิทยาลัยการทัพบก สถาบันวิชาการทหารบกชั้นสูง เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของกองทัพบกที่ให้มีการดำเนินการประกันคุณภาพทางการศึกษา

วันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๕ ได้ออกระเบียบวิทยาลัยการทัพบก สถาบันวิชาการทหารบกชั้นสูง ว่าด้วย การวัดผลการศึกษา พ.ศ.๒๕๔๕ เพื่อใช้เป็นแนวทางการประเมินผลการศึกษาให้มีมาตรฐานเดียวกัน

วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๒ ตามพระราชบัญญัติ การจัดส่วนราชการ กลาโหม ให้มีการปรับปรุงการจัดส่วนราชการภายในกระทรวงกลาโหม โดยวิทยาลัยการทัพบก มีอัตราเฉพาะกิจหมายเลข ๔๑๙๐ เป็นส่วนราชการขึ้นตรง กรมยุทธศึกษาทหารบก

รูปเข็มวิทยฐานะของวิทยาลัยการทัพบก
 “แสนยาธิปัตย์”

เข็มวิทยฐานะของวิทยาลัยการทัพบก ให้เรียกว่า “แสนยาธิปัตย์” ทำเป็นรูปพระกรรภีรมย์แสนยาธิปัตย์ สกิดเหนือหลังช้างภายในกรอบประกอบวงจักร ส่วนกว้าง ๓ ซม. ส่วนสูง ๖ ซม. ทำด้วยโลหะสีทอง ใช้ประดับที่กระเป่าเสื้อเบื้องขวา

การออกแบบเข็มวิทยฐานะของวิทยาลัยการทัพบก เป็นความคิดของ ร.ต.เดชา บุญถึง ประกาศนียบัตรประโยควิชาซีพชั้นสูง แผนกวิจิตรศิลป์ (รร.เพาะช่าง) ประจำแผนก กองธุรการ วิทยาลัยการทัพบก

ที่ประชุมกรมฝ่ายอำนวยการ ณ หอประชุมกองทัพบกได้ลงมติเลือกรูปเข็มวิทยฐานะตามความคิดของ ร.ต.เดชา บุญถึง เป็นรูปเข็มวิทยฐานะของวิทยาลัยการทัพบก เมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๐๒

พุทธภษิต “นตถิ ปณฺญาสมา อากา - แสงสว่างเสมอด้วยปัญญาไม่มี” ๑พณฯ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ผู้บัญชาการทหารบก ได้ัญเชิญมามอบให้เป็นคำขวัญประจำวิทยาลัยการทัพบก เมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๐๔
